

การเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม

องค์การบริหารส่วนตำบลขอเลาะ อำเภอวัง จังหวัดนครพนม

คำนำ

การมีส่วนร่วมของประชาชน ถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจเพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักการธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น และเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุก ๆ ฝ่าย

ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.๒๕๖๐ พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ.๒๕๔๕ และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.๒๕๔๖ จึงต่างให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างโปร่งใส สุจริต เปิดเผยข้อมูล และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบ การใช้อำนาจรัฐในทุกระดับ การเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนของสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมกับภาครัฐ การได้แบ่งระดับของการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

๑. การให้ข้อมูลข่าวสาร ถือเป็น การมีส่วนร่วมของประชาชนในระดับต่ำที่สุด แต่เป็นระดับที่สำคัญที่สุด เพราะเป็นก้าวแรกของการที่ภาครัฐจะเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าสู่กระบวนการมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ วิธีการให้ข้อมูลสามารถใช้ช่องทางต่าง ๆ เช่น เอกสารสิ่งพิมพ์ การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารผ่านทางสื่อต่าง ๆ การจัดนิทรรศการ จัดหมายข่าว การจัดงานแถลงข่าว การติดประกาศ และการให้ข้อมูลผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

๒. การรับฟังความคิดเห็น เป็นกระบวนการที่เปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการให้ข้อมูลข้อเท็จจริง และความคิดเห็นเพื่อประกอบการตัดสินใจของหน่วยงานภาครัฐด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การรับฟังความคิดเห็น การสำรวจความคิดเห็น การจัดเวทีสาธารณะ การแสดงความคิดเห็นผ่านเว็บไซต์ เป็นต้น

๓. การเกี่ยวข้อง เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน หรือร่วมเสนอแนะทางที่นำไปสู่การตัดสินใจ เพื่อสร้างความมั่นใจให้ประชาชนว่าข้อมูลความคิดเห็นและความต้องการของประชาชน จะถูกนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการบริหารงานของภาครัฐ เช่น การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาประเด็นนโยบายสาธารณะ ประชาพิจารณ์ การจัดตั้งคณะทำงานเพื่อเสนอแนะประเด็นนโยบาย เป็นต้น

๔. ความร่วมมือ เป็นการให้กลุ่มประชาชนผู้แทนภาคสาธารณะมีส่วนร่วม โดยเป็นหุ้นส่วนกับภาครัฐ ในทุกขั้นตอนของการตัดสินใจ และมีการดำเนินกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เช่น คณะกรรมการที่มีฝ่ายประชาชนร่วมเป็นกรรมการ เป็นต้น

๕. การเสริมอำนาจแก่ประชาชน เป็นขั้นที่ให้บทบาทประชาชนในระดับสูงที่สุด โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจ เช่น การลงประชามติในประเด็นสาธารณะต่าง ๆ โครงการกองทุนหมู่บ้านที่มอบอำนาจให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจทั้งหมด เป็นต้น

จากหลักการและความจำเป็นดังกล่าวทำให้การพัฒนาระบบราชการที่ผ่านมามีได้รับการพัฒนากระบวนการบริหารราชการที่สนับสนุนการปรับกระบวนการทำงานของส่วนราชการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลชลอเลาะถือเป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะที่หลากหลายตามที่กฎหมายกำหนด ทั้งยังต้องดำเนินการให้ตอบสนองต่อประโยชน์และความต้องการของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น ดังนั้นการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารราชการแบบมีส่วนร่วม ถือได้ว่าเป็นเงื่อนไข และเป็นกุญแจดอกสำคัญของความสำเร็จของการพัฒนาระบบขององค์กรปกครองท้องถิ่น ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและเอื้อต่อประโยชน์สุขของประชาชน เพราะกระบวนการมีส่วนร่วมเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุน และส่งเสริมให้ระบบราชการมีพลังในการพัฒนาประเทศอย่างสร้างสรรค์ อันเป็นเป้าหมายหลักของการพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่นยุคใหม่ที่เป็นส่วนราชการระบบเปิด โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และชุมชนท้องถิ่น จะช่วยทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมีความใกล้ชิดกับประชาชนได้รับทราบความต้องการและปัญหาที่แท้จริง ลดความขัดแย้งและต่อต้าน ทั้งยังเป็นการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ที่เสริมสร้างให้ประชาชน ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจในประเด็นสาธารณะ ซึ่งเป็นบทบาทที่หน่วยงานภาครัฐจะต้องดำเนินการให้เกิดขึ้น เพื่อทำให้เกิดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เกิดการแบ่งสรรทรัพยากรอย่างยุติธรรม และลดความขัดแย้งในสังคม และที่สำคัญที่สุด คือ การสร้างกลไกของการพัฒนาระบบราชการที่ยั่งยืน เพื่อประโยชน์สุขของประชาชน รวมทั้งข้อเสนอแนะแนวทางการปฏิบัติให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ซึ่งนำไปสู่ความเห็นพ้องต้องกัน ลดการขัดแย้ง ลงผลให้การจัดทำบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ตามภารกิจอันเป็นอำนาจหน้าที่ให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างสูงสุด

การเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม

องค์การบริหารส่วนตำบลขอมเกาะ อำเภอน้ำขุ่น จังหวัดนครพนม

องค์การบริหารส่วนตำบลขอมเกาะ ได้ยึดหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) การกระจายอำนาจในการมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยที่สำคัญ ที่สุดในการบริหารงานองค์กร ช่วยให้คณะบุคคลได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทำงาน และบริหารงานขององค์กรให้มีประสิทธิภาพ เช่น การจัดกิจกรรม การทำงานที่เหมาะสมของท้องถิ่น ที่ทันสมัย ทันโลก ผสมผสานกับภูมิปัญญาของ ท้องถิ่นสอดคล้องกับความต้องการของชุมชน ทำให้เกิดการ ประหยัดการใช้ทรัพยากร ในด้านต่างๆ อาทิทรัพยากรบุคคล งบประมาณ เพราะทุกภาคส่วนร่วมพัฒนาโดยเข้ามามี ส่วนร่วม ในความรับผิดชอบ เพื่อยกระดับคุณภาพของประชาชน ผลจากการเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ มีผลทำให้ท้องถิ่นดีขึ้น สอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้าง ระบบบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดีข้อ ๔ หลักการบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดีที่ระบุไว้ในข้อย่อย ๔.๒ ว่าในการ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีควรจัดหรือส่งเสริมให้สังคมไทยอยู่บนพื้นฐานของหลักสำคัญอย่าง น้อย ๖ ประการ คือ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่าคุ้มทุน โดยเฉพาะหลักการมีส่วนร่วม เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือหน่วยงานอื่นๆ ได้มีส่วนร่วม รับผิดชอบในการดำเนินงานของอบต. ซึ่งการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมเป็นเหตุผลหลักที่จำเป็นต่อการบริหาร ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย

- ๑) ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวังความสำเร็จ
- ๒) กระบวนการตัดสินใจสามารถรองรับพฤติกรรมของบุคคลได้กว้างขวางและเกิดการ ยอมรับได้
- ๓) เป็นหลักการของการบริหารที่เป็นผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ด้วยเหตุผลเพื่อ การระดม ความคิดซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจได้
- ๔) ลดช่องว่างของระบบการสื่อสารขององค์กรและลดปัญหาความขัดแย้งภายในองค์กรให้มี ประสิทธิภาพมากขึ้น

การปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลขอมเกาะ ปฏิบัติหน้าที่โดยการแบ่งหน้าที่การงานแต่ละกลุ่มงานตามคำสั่งมอบหมายหน้าที่การปฏิบัติงานตามคำสั่งเป็นลักษณะของการสั่งการ เช่น การทำงานเชิงบุคคลเป็นสำคัญ เป็นแนวทางซึ่งจะมีความสำเร็จ ที่เกิดขึ้นโดยการเสนอความคิด และร่วมมือปฏิบัติการเพื่อให้มีการพัฒนา ซึ่งจะต้อง ก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมดังต่อไปนี้

- ๑) ลักษณะของปัญหาหรือความต้องการที่จะแก้ไขหรือตัดสินใจ บนพื้นฐานของบุคคลที่รับรู้ร่วมกัน
- ๒) การเรียนรู้ว่าสิ่งที่เป็นความต้องการเพื่อแก้ไขหรือข้อมูลของปัญหาที่มีมาและอยู่ในทิศทางใด

๓) การนำเสนอ แนวทางแก้ไขปัญหา โดยเหตุและผลซึ่งเป็นการระดมจากความคิดบุคคล เอกสารหรือ ข้อเสนอหรือข้อมูลต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม

๔) การประเมินผลลัพธ์ว่ามีความเป็นไปได้อย่างไรมีข้อจำกัดหรือมีความเสี่ยงอย่างไร

๕) การตัดสินใจของผู้บริหาร การหาทางเลือกในการตัดสินใจ เหตุผลของการตัดสินใจ และผลลัพธ์ที่ได้ทั้งหมด เป็นสิ่งที่ต้องมาจากความคิดในบุคคลทุกระดับร่วมกันเสนอหรือให้ข้อมูลหรือวินิจฉัยเป็นมูล ฐานขั้นของความสำเร็จที่ส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

๕.๑ การเรียนรู้ในกิจกรรมของตนเองหรือปฏิบัติหน้าที่ของตนเองอย่างต่อเนื่อง เป็นผลต่อความรู้สึกใน การอยาก ร้อยอยากเข้าใจ และอยากเข้าไปมีส่วนร่วม (เป็นการทำที่บ้านเพื่อตนเอง)

๕.๒ เรียนรู้สไตล์การปฏิบัติงานของแต่ละบุคคล เป็นโอกาสของทางเลือกเพื่อให้ตนเองก้าวต่อไปหรือ ได้รับการสนับสนุน

๕.๓ ความมีอารมณ์ที่มั่นคงเพื่อให้กิจกรรมนั้นมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

๕.๔ การยอมรับจุดอ่อนของตนเอง หรือความบกพร่องต่างๆ ของตนเอง

๕.๕ รู้ตนเอง (จุดแข็งที่มีอยู่หรือศักยภาพของตนเอง)

๕.๖ มีความคิดเห็นในเชิงทะเยอทะยาน โดยเป้าหมายเป็นจุดนำทดลองเสี่ยงเพื่อความสำเร็จ ในงานของตนเอง

๕.๗ สร้างเครือข่ายงานได้โดยมีการพึ่งพาต่อกันทั้งเพื่อน, ผู้บังคับบัญชา หรือผู้ใต้บังคับบัญชา

๕.๘ เรียนรู้การทำงานเป็นกลุ่มว่ามีขั้นตอนอย่างไรและปฏิบัติอย่างไร

(นายนิพนธ์ แวญโซ๊ะ)

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลขอเลาะ

รายงานผลการเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมองค์การบริหารส่วนตำบลขอเลาะ

๑. โครงการส่งเสริมกิจกรรมการพัฒนาเด็กและเยาวชน

๑.๑ วันที่ดำเนินการ ๑๑ มกราคม ๒๕๖๘

๑.๒ สถานที่ดำเนินการ บึงกระजूด บ้านกั๊ยมัส หมู่ที่ ๔ ตำบลขอเลาะ อำเภอเวียง จังหวัดนครราชสีมา

๑.๓ ประเด็นการมีส่วนร่วม

- การจัดเตรียมประชุมร่วมกับผู้บริหาร สมาชิกสภาฯ และพนักงานองค์การบริหารส่วนตำบลขอเลาะ เพื่อวางแผนการจัดโครงการฯ แต่งตั้งคณะทำงานและผู้เกี่ยวข้อง

๑.๔ สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

- เด็กและเยาวชนในพื้นที่ตำบลขอเลาะ และพื้นที่ใกล้เคียง จำนวน ๘๐๐ คน

๑.๕ ผลจากการมีส่วนร่วม

- ผลจากการเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของโครงการ เด็กและเยาวชนได้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เหมาะสมตามวัยรวมไปถึง เด็กและเยาวชนได้แสดงออกในสิ่งที่ถูกต้องปลอดภัยตามวัยอย่างเหมาะสมและส่งเสริมประสบการณ์ของเด็กและเยาวชนให้มีความสามารถกล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออกในทางสร้างสรรค์และเป็นประโยชน์

๑.๖ การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

- เด็กและเยาวชนได้ตระหนักถึงความสำคัญของตน รู้จักหน้าที่และมีความรับผิดชอบต่อสังคม
- เด็กและเยาวชนได้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา เหมาะสมตามวัย
- ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็กและเยาวชนในท้องถิ่น
- เด็กและเยาวชนเกิดความภาคภูมิใจและรู้สึกมีคุณค่าต่อครอบครัว สังคมและประเทศชาติ

๒. กิจกรรมจิตอาสาบำเพ็ญสาธารณประโยชน์

๒.๑ วันที่ดำเนินการ วันอังคารที่ ๒๑ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ โรงเรียนบ้านบางซุด หมู่ที่ ๑ ตำบลขอเลาะ อำเภอเวียง จังหวัดนราธิวาส

๒.๒ สถานที่ดำเนินการ โรงเรียนบ้านบางซุด หมู่ที่ ๑ ตำบลขอเลาะ อำเภอเวียง จังหวัดนราธิวาส

๒.๓ ประเด็นการมีส่วนร่วม

- ร่วมทำความสะอาดเก็บขยะบริเวณภายในโรงเรียนบ้านบางซุด

๒.๔ สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

- มีผู้เข้าร่วมกิจกรรม ๘๐ คน คือ เจ้าหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลขอเลาะและตัวแทนจากส่วนราชการในพื้นที่

๒.๕ ผลจากการมีส่วนร่วม

- ผลที่ได้จากการทำกิจกรรมจิตอาสาทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนและส่วนราชการในพื้นที่ทำให้บริเวณโรงเรียนมีความสะอาดถูกสุขลักษณะมีความสะอาด ปลอดภัย

๒.๖ การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

- หน่วยงานและประชาชนเกิดความสามัคคีได้พบปะแลกเปลี่ยนประสบการณ์และมีส่วนช่วยเหลือกันในชุมชน
- สร้างจิตสำนึกในการรักษาความสะอาดในพื้นที่

